

MALMÖ STADSTEATER

INSPIRATIONSMATERIAL till *Blod och eld*

Det här är ett inspirationsmaterial som bygger på teman ur föreställningen *Blod och eld*. Här hittar du också diskussionsfrågor, tips på litteratur, artiklar, filmer och hemsidor. Har du frågor eller funderingar kring materialet eller uppsättningen? Kontakta informatör Carin Hebelius på e-post carin.hebelius@malmostadsteater.se

Liv Strömquist och Ada Berger

Liv Strömquist är en av Sveriges mest hyllade och etablerade serieskapare, och även programledare i radio och TV. Ada Berger är teaterregissör och konstnärlig ledare för Unga Teatern vid Malmö Stadsteater. Malmö Stadsteater iscensatte för några år sedan Liv Strömquists seriebok *Prins Charles känsla* (2011) på Intiman. Ada och Liv har tidigare jobbat ihop på Dramaten med uppsättningen *Liv Strömquist tänker på dig!* (2014).

Om *Blod och eld*

Blod och eld är ett nyskrivet, tragikomiskt körverk som handlar om att åldras. Varför måste Snövit dödas av sin elaka styvmor? Varför fick tidernas största sexsymbol, Marilyn Monroe, aldrig själv orgasm? Och varför vet vi så lite om klimakteriet? Vi rör oss mellan tidlösa och eviga teman, från moderskap och sexualitet till vår tids jakt på evig ungdom. Sjungande, talande, skanderande och stönande framförs texter om det marginaliserade kvinnliga underlivets historia, om anpassningen och sorgen, och om lusten och befrielsen.

Blod och eld spinner vidare på Liv Strömquists succébok *Kunskapens frukt* (2014) som handlar om det kvinnliga könets kulturhistoria.

Huvudkaraktärerna i föreställningen

”Aldrig skulle mamma
Skära ut mitt hjärta
Skada mej på något enda vis.
Nej Aldrig”

Flera av karaktärerna som vi får följa i *Blod och eld* är sagofigurer, kändisar och forskare. Huvudkaraktärerna är den elaka **styvmodern**, **Snövit**, schimpans- och primatforskaren **Jane Goodall** och filmstjärnan **Marilyn Monroe**. Vi får också träffa **Inanna**, himlen och jordens drottning i en 6 000 år gammal sumerisk myt.

Diskutera!

Kan du se några likheter mellan karaktärerna, finns det en röd tråd mellan dem?

Hur porträtteras bilden av ”mamma” i föreställningen?

Jag vill att kvinnan ska få vara hel

av Liv Strömquist

Det var när jag läste Bruno Bettelheims bok *Sagens förtrollade värld – folksagornas innebörd och betydelse* som jag började tänka på Snövits styvmor. Bettelheim betraktar folksagor som ett sätt för människan att berätta om kollektiva erfarenheter om olika faser i livet – livskriser, om man så vill: faser där ett gammalt förbrukat ”jag” dör och ersätts av ett nytt ”jag”. Han betraktar också det frekventa användandet av styvmödrar i folksagor som ett uttryck för människans skräck inför moderskapets onda och destruktiva sida: för att stå ut med att berätta om onda mödrar tvingas man göra en omskrivning där den riktiga, goda mamman är död och ersatt av en styvmor. Men egentligen är mamman och styvmamman samma person, en person som är både god och ond, kärleksfull och förgörande. Jag tyckte att det var spännande att med utgångspunkt från det här tänka på Snövits styvmamma/mamma – en kvinna som minst sagt befinner sig i kris.

Snövits mamma har (precis som många kvinnor) hela sitt liv främst tillmätts värde på grund av att hon är vacker. När hon en dag plötsligt inte betraktas som vacker längre, för att hon blivit för gammal, försvinner hennes värde helt

och hållet. Hon utplånas. Krisreaktionen som uppstår hos Snövits mamma inför detta är djupt förståelig. Samma bila som slår ner över Snövits mamma hänger över Snövits huvud. Om ett par år kommer Snövit oundvikligen att hamna i sin mammas situation, bli överträffad i skönhet av någon annan, och eventuellt bli lämnad av prinsen för en yngre förmåga. Det är denna samhällssituation (mest kännbar för kvinnor) som pjäsen handlar om.

Jag vill inte att Snövits mamma ska bli knuffad nerför en klippa i slutet av sagan, bara för att hon lever i ett patriarkalt samhälle där folk bara tycker att kvinnor har ett värde om de är unga och snygga. Jag vill inte att hon ska behöva mörda Snövit. Jag vill att det ska vara möjligt för Snövits mamma att genomleva sin livskris och få ett nytt "jag", som kan ersätta det gamla och förbrukade jaget. Jag vill att kvinnan ska få vara hel, både ond och god, både destruktiv och kärleksfull, stark och svag, sorgsen och glad. Går det?

Diskutera!

Den elaka styvmodern är en av föreställningens huvudteman. Kan du känna sympati för henne? Varför blir den som vill vara vacker elak?

Om möjlighet finns, titta på filmen *Snow White and the Huntsman* och diskutera styvmodern och hennes bakgrund. Här finns flera svar på varför styvmodern blivit den hon är.

Den åldrande kvinnokroppen

"Att den kvinnliga erfarenheten tiger kring denna livsfas är knappast underligt. Ingen period i hennes liv var så missriktad, förlöjligad: då passerades hennes grundläggande kvinnovärde. Myterna kring klimakteriets synliga kroppsliga uttryck – svettning, vissnande och förtorkning – fördjupade bilden av en kropp på väg mot döden." ur *Den mörka kontinenten* av Karin Johannisson (1994).

Blod och elds huvudspår är ett djupt allmänmänskligt tema där kvinnokroppen är utgångspunkten, det handlar om den djupaste nivån av åldrandet, att förstå tidens gång, hur tiden sätter sig i kroppen. Det svåra är inte att åldras, det svåra är att vänja sig av vid att vara ung. Det som kommer efter det unga, vad är det, när börjar det och hur ser det ut? Klimakteriet i föreställningen är en metafor för hur vi ser på åldrandet i vår tid.

Diskutera!

Varför tror du att det pratas så lite om klimakteriet?

Det sägs att klimakteriet är detsamma som att bli tonåring, att kroppen genomgår en liknande hormonell förändring som är livsnödvändig. Varför tror du så många då förnekar den?

Klimakteriet är en övergång, inte en slutpunkt. Kan det vara en frihetstid?

Tips

Litteratur

Albinsson, Åsa/Fröjd, Maria, *Hej klimakteriet – lite vallningar har väl ingen dött av*, Bonnier Fakta, 2014.

Bettelheim, Bruno, *Sagans förtrollade värld: folksagornas innebörd och betydelse*, Norstedts, 1987.

Henry, Clara, *Ja jag har mens, hurså?*, Forum, 2015.

Johannisson, Karin, *Den mörka kontinenten*, Norstedts, 1994.

Johansson, Nanna, *Fulheten*, Kolik förlag, 2015.

Oates, Joyce Carol, *Blonde*, Bonniers, 2015.

Strömquist, Liv, *Kunskapens frukt*, Ordfront förlag, 2014.

Thorvall, Kerstin, *Det mest förbjudna*, Bonniers, 2013.

Artiklar

”Förlåt att jag har min åldringsmask på mig. Inuti är jag densamma”, i *Dagens Nyheter* 060115, <http://www.dn.se/arkiv/kultur/forlat-att-jag-har-min-aldringsmask-pa-mig-inuti-ar>

”Blod, svett och tårar”, i *Sydsvenskan* 091111, <http://www.sydsvenskan.se/inpa-livet/kropp--sjal/blod-svett-och-tarar/>

”Ja till underlivet”, i *Sydsvenskan* 150110, <http://www.sydsvenskan.se/kultur--nojen/ja-till-underlivet/>

Film och TV

Det mest förbjudna, regi Tova Magnusson, 2016. (Film om Kerstin Thorvalls liv, visas i SVT under våren 2016.)

Full patte, av och med Bianca och Tiffany Kronlöf, SVT, 2015-2016.

Klimakteriet och jag, regi Ingeborg Beugel, 2014.

Snow White and the Huntsman, regi Rupert Sanders, 2012.

Sagan om Marilyn Monroe, SVT, 2011.

Döden klär henne, regi Robert Zemeckis, 1992.

Stekta gröna tomater, regi Jon Avnet, 1991.

Webb

Magasinet *Historiskan* som sätter historiens kvinnor i fokus:

<http://www.historiskan.se>

RFSU, sex genom livet, <http://www.rfsu.se/sv/Sex--relationer/Sex-genom-livet/>

Produktionsuppgifter

BLOD OCH ELD

Av Ada Berger och Liv Strömquist, med musik av Erik Hjärpe.

Urpremiär på Intiman 12 mars, spelas till 14 maj 2016.

Manus: Ada Berger och Liv Strömquist

Regi: Ada Berger

Scenografi och kostym: Erika Magnusson

Musik: Erik Hjärpe

Ljus: Elisabeth Kjeldahl Nilsson

Mask: Anna Stålfelt

Medverkande: Anders Andersson, Sissela Benn, Sven Boräng, Mari Götesdotter, Susanne Karlsson, Mattias Linderöth, Katarina Lundgren-Hugg, Maria Naidu, Erik Olsson, Sandra Stojiljkovic, samt Erik Hjärpe på piano.

